

Jaarverslag BIBOB 2024

1. Inleiding

In het coalitie akkoord “Krachtig Zuid-Holland 2023-2027” is specifiek opgenomen dat de provincie misbruik van de provinciale faciliteiten wil voorkomen door het uitvoeren van de Wet Bibob. Wij willen bovengenoemd instrumentarium adequaat inzetten, omdat wij ons ook als organisatie bewust zijn van de urgentie en daarmee een bijdrage kunnen leveren in het terugdringen van de risico's op infiltratie door de criminele organisaties. Dit jaarverslag is bedoeld u te informeren over de werkzaamheden, verricht door team Bibob in 2024.

Steeds vaker bereiken ons de signalen hoe zeer de ondermijnende criminaliteit toeneemt in Nederland. Criminelen verdienen hun geld aan onder meer hennepcultuur, drughandel, mensenhandel, milieucriminaliteit, fraude en witwassen. Voor hun illegale activiteiten in de onderwereld hebben criminele organisaties allerlei legale voorzieningen en structuren in de bovenwereld nodig. Nederland is voor criminelen een aantrekkelijke vestigingsplaats, zowel logistiek als financieel. Als land ondervinden wij schade van deze ondermijnende criminaliteit, waarbij de integriteit van de samenleving in het geding is en waarbij de directe leefomgeving van bewoners wordt bedreigd. Gezien de maatschappelijke urgentie dienen overheden alert te zijn op vormen van ondermijnende criminaliteit en is van het grootste belang dat zij zorgdragen dat de risico's op infiltratie tot een minimum beperkt worden.

Echter overheden kunnen ongewenst en onbewust deze criminele activiteiten (mede) faciliteren door middel van het verlenen van vergunningen, het verstrekken van subsidies, het aangaan van vastgoedtransacties of het gunnen van overheidsopdrachten.

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: de Wet Bibob) biedt overheden de mogelijkheid zich te beschermen tegen het ongewenst dan wel onbewust faciliteren van criminele activiteiten. Door de mogelijkheid van toetsing van zowel natuurlijke- als rechtspersonen in die gevallen, die de wet expliciet en limitatief benoemt, kunnen wij als provincie een beter zicht krijgen op de branches en personen waar wij mee te maken hebben. In dit kader valt te denken aan een beter inzicht in aan wie wij een vergunning verlenen of aan wie wij een subsidie verstrekken. Ook wanneer wij als rechtspersoon optreden in het geval van het aangaan van een vastgoedtransactie of het gunnen van een overheidsopdracht, helpt de Wet Bibob ons zuiver zaken te doen. Bovendien wordt door toepassing van de Wet Bibob de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd.

2. Onderzoeken op grond van de Wet Bibob

In het jaar 2024 hebben wij in het totaal 14 nieuwe Bibob onderzoeken verricht en 7 reeds lopende Bibob onderzoeken afgerond. Hieronder wordt dit per categorie toegelicht.

2.1 Subsidies

In 2024 heeft team Bibob voornamelijk onderzoeken gedaan naar aanleiding van subsidie aanvragen voor de subsidie-regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren Zuid Holland (hierna: MIT). De MIT-regeling kent 2 instrumenten: Haalbaarheidssubsidie (maximaal €20.000) en R&D-samenwerkingssubsidie (maximaal €350.000).

- **Subsidies MIT Haalbaarheid**

In het kader van de MIT Haalbaarheidssubsidies zijn er 2 onderzoeken uitgevoerd. Uit deze onderzoeken zijn geen integriteitsrisico's gebleken. Er is om die reden geen enkele subsidie aanvraag op grond van de Wet Bibob geweigerd.

- **Subsidies MIT R&D**

Een aanvraag voor een R&D samenwerkingssubsidie bestaat uit een penvoerder en tenminste één samenwerkings-partner. In het kader van de MIT R&D subsidies zijn er 12 onderzoeken (6 samenwerkingsaanvragen) uitgevoerd. Ook uit deze onderzoeken zijn geen integriteitsrisico's gebleken. Er is om die reden eveneens geen enkele subsidie-aanvraag op grond van de Wet Bibob geweigerd.

• Overige subsidies

Naast de aanvragen voor de MIT subsidies is er nog één andere subsidieaanvraag aan een Bibob onderzoek onderworpen. Dit onderzoek is gestart eind 2024 en loopt nog door in 2025.

Subsidies	Aantal onderzoeken	Aantal gevaar conclusies
Haalbaarheid	2	0
R&D	12	0
Overig	1	0
Totaal	15	0

Overig

In 2020 is door team Bibob een onderzoek gestart naar een in 2016 verleende restauratie-subsidie. Naar aanleiding van dit onderzoek is besloten tot terugvordering van de subsidie. Hiertegen is een bezwaarprocedure gestart. Eind 2023 is besluitvorming voor GS voorbereid op basis waarvan het eerder genomen intrekkingbesluit wordt herroepen vanwege gewijzigde omstandigheden. Ook tegen deze beslissing op bezwaar, waarbij het eerdere intrekkingbesluit wordt herroepen, is door een belanghebbende beroep aangetekend. Eind december 2024 is door de bestuursrechter besloten dat het beroep niet ontvankelijk is. Tegen deze beschikking staat nog hoger beroep open bij de afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State.

Team Bibob heeft op verzoek van bureau Subsidies mee gekeken met een aantal subsidieaanvragen/ verleende subsidies naar aanleiding van signalen. Daarbij is gekeken of het inzetten van de Wet Bibob als ultimatum remedium opportuun is, of dat aanvragen op grond van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) buiten behandeling kunnen worden gesteld of verleende subsidies kunnen worden ingetrokken. Mede hierdoor is het aantal onderzochte bedrijven voor met name de MIT-Haalbaarheidssubsidie afgenomen. De vernieuwde beleidsregel zal meer duidelijkheid brengen wanneer er wel of niet een Bibob-onderzoek zal plaatsvinden.

2.2 Vergunningen

De vijf Omgevingsdiensten hebben mandaat om omgevingsvergunningen te verlenen, te wijzigen, in te trekken of te weigeren. Voorts voeren zij in mandaat Bibob onderzoeken uit met betrekking tot deze omgevingsvergunningen. Met name met betrekking tot milieuvergunningen geldt dat deze een verhoogd risico op integriteitsschending kennen. Er is geen mandaat verleend aan de Omgevingsdiensten, wanneer er sprake is van enige of ernstige mate van gevaar. In dat geval zorgt team Bibob voor ondersteuning van deze dossiers aan GS.

Op verzoek van team Bibob hebben de Omgevingsdiensten in kaart gebracht hoeveel Bibob-onderzoeken zij hebben uitgevoerd voor de provincie in 2024.

Omgevingsdienst	Bibob onderzoeken	Aantal gevaar conclusies
Midden-Holland	1	Nog niet afgerond
West-Holland	0	0
Haaglanden	0	0
DCMR	6	0 (1 nog lopend onderzoek)
Zuid-Holland Zuid	5	1 nog lopend onderzoek met waarschijnlijk gevaarsconclusie

De omgevingsdienst Midden-Holland heeft één Bibob onderzoek uitgevoerd naar een afvalverwerker. In eerste instantie dachten zij dat zij hiervoor het bevoegd gezag hadden. Bij het nader in kaart brengen van de informatie bleek echter dat het bedrijf inmiddels onder het bevoegd gezag van de gemeente valt omdat zij enkele activiteiten hebben afgesloten. Het onderzoek is vervolgens stilgelegd. Wel is de gemeente geïnformeerd over de bevindingen van het onderzoek.

De omgevingsdienst DCMR heeft 6 Bibob onderzoeken gedaan. Vanwege de grootte van één onderzoek bij een milieu-vergunning is dit onderzoek in samenwerking gedaan met 2 onderzoekers van de PZH. Dit onderzoek loopt nog door tot naar verwachting 2025.

De omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid heeft 5 Bibob onderzoeken gedaan. Op dit moment loopt nog één onderzoek waarvoor de PZH en de omgevingsdienst getipt waren. Dit onderzoek loopt nog door in 2025 en zal waarschijnlijk een gevaarsconclusie bevatten.

2.3 Aanbesteding van overheidsopdrachten

Bij aanbestedingen van overheidsopdrachten is er sprake van een getrappt systeem van integriteitstoetsing. Naast de mogelijkheden die de Aanbestedingswet kent tot integriteitsonderzoek biedt de Wet Bibob aanvullende bevoegdheden tot het doen van een integriteitsonderzoek. De eerste stap is het uitvragen van een Uniform Europees Aanbestedingsdocument (hierna: UEA), waarin de gegadigde aangeeft of, en zo ja welke, uitsluitingsgronden uit de Aanbestedingswet op hem van toepassing zijn. Als tweede stap kan dan een Bibob onderzoek dienen. Op basis van dit eigen onderzoek kan er beoordeeld worden of er uitsluitingsgronden van toepassing zijn.¹ De eventuele conclusie “enige of ernstige mate van gevaar” op basis van een onderzoek geldt niet zelf als uitsluitingsgrond.

In 2024 hebben er voor 4 mogelijke aanbestedingen Bibob onderzoeken plaatsgevonden binnen het domein bedrijfsvoering. Deze aanbestedingen zijn voor diverse overheidsopdrachten binnen de organisatie. Volgens afspraak vinden deze onderzoeken zoveel mogelijk plaats tijdens de zogenoemde Alcatel termijn, een tijdvak van 20 dagen tussen de voorlopige en definitieve gunning van de aanbesteding.

- **Bedrijfsvoering – I&A**

Voor het domein bedrijfsvoering - I&A zijn 2 bedrijven aan een Bibob onderzoek onderworpen. Op grond van de Wet Bibob waren er geen aanwijzingen voor integriteitsrisico's.

- **Bedrijfsvoering – Inkoop**

Voor het domein bedrijfsvoering - inkoop zijn 2 bedrijven aan een Bibob onderzoek onderworpen. Op grond van de Wet Bibob waren er geen aanwijzingen voor integriteitsrisico's.

2.4 Vastgoedtransacties

Waar de Wet Bibob bepaalt dat bij een ernstig gevaar een vergunning kan worden ingetrokken of geweigerd, is dit niet geregeld voor vastgoedtransacties. Dit komt omdat het uitgangspunt voor vastgoedtransacties de contractsvrijheid is. In 2024 hebben er geen Bibob onderzoeken plaatsgevonden naar voorgenomen vastgoedtransacties. Wel wordt het vastgoedteam betrokken bij de ontwikkeling van de vernieuwde beleidsregel zodat in de toekomst wel Bibob-onderzoeken kunnen plaatsvinden.

1. Om de Wet Bibob in een aanbesteding te kunnen toepassen, moet dit in de aanbestedingsstukken wel duidelijk en ondubbelzinnig worden vermeld

3. Overige werkzaamheden

Ook in 2024 heeft het team Bibob op verzoek van bureau Kabinet een aantal integriteitschecks uitgevoerd in het kader van de werkzaamheden van de Commissaris van de Koning. Er hebben zich geen integriteitsrisico voorgedaan.

Onder het 'Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingssknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen' werken overheden samen voor een krachtiger aanpak van de ondermijnende criminaliteit. Dit convenant geeft overheidspartners de kans om informatie te delen, zodat overheden gezamenlijk criminele netwerken beter in beeld kunnen brengen. In 2024 zijn wij als convenantpartner 17 keer benaderd voor informatie. Na uitgebreid onderzoek in ons informatiesysteem hebben wij geen relevante informatie, die de noodzakelijkheid van deelname aan integrale casuïstiek rechtvaardigt.

In 2024 is de samenwerking met het RIEC Den Haag uitgebreid in vorm van personele ondersteuning aan het RIEC Den Haag. Dit is een nieuwe samenwerking waarin de provincie één Bibob-medewerker gedetacheerd heeft bij het RIEC Den Haag in de periode van 15 maart 2024 tot en met eind 31 december 2024 voor één dag in de week. Vanuit beide kanten is de samenwerking positief bevallen en is er vanuit beide kanten de intentie uitgesproken om deze samenwerking een meer structureel karakter te geven. Voor de periode 2025 is de detachingsconstructie van één medewerker verlengd tot en met eind december 2025.

Het RIEC Rotterdam heeft eind 2023 een onderzoek laten uitvoeren naar de inzet van de Wet Bibob in de RIEC regio Rotterdam. Uitkomst van dit onderzoek heeft geleid tot het aanstellen van een Bibob specialist om door middel van ondersteuning vanuit het RIEC de gemeenten op het thema Bibob te versterken. De provincie zal hierin eveneens het RIEC Rotterdam gaan ondersteunen. In 2025 zal worden onderzocht in welke vorm deze ondersteuning het best kan plaatsvinden.

Op 7 november 2024 heeft in het Provinciehuis het Landelijk Bibob congres plaatsgevonden. Dit congres wordt jaarlijks georganiseerd door steeds een andere provincie in samenwerking met het bijbehorende RIEC. Het is een landelijk congres waarin zowel ambtenaren (Bibob-coördinatoren, Bibob-onderzoekers en adviseurs) als bestuurders (burgemeesters, Cdk's, RIEC-hoofden) met elkaar in gesprek gaan over diverse thema's rondom de wet Bibob. Het ochtendprogramma bevatte onder andere een paneldiscussie tussen onze Commissaris Wouter Kolff en het hoofd RIEC Den Haag Ilona Kalksma en een gastcollege van John van den Heuvel. In de middag waren er diverse workshops waarvoor deelnemers zich specifiek hadden opgegeven. Het congres was volledig volgeboekt en met een opkomst van ruim 330 deelnemers een succes te noemen.

4. Bewustwording intern

Een belangrijk aspect van de werkzaamheden van het team Bibob is het onder de aandacht (blijven) brengen en daarmee het creëren van bewustzijn binnen onze organisatie van ondermijnende activiteiten en de risico's, waarmee de provincie te maken heeft. In het verlengde hiervan is het van groot belang om de bekendheid van de mogelijkheden van de Wet Bibob te vergroten. Het continu onder de aandacht brengen is nodig om te voorkomen dat door allerlei factoren het Bibob-onderzoek niet mee wordt genomen in het standaard werkproces. Er wordt onder andere beoogd dat collega's sneller contact opnemen met team Bibob bij subsidieaanvragen, vergunning verleningen, vastgoedtransacties en bij overheidsopdrachten en dat het team Bibob meer aan de voorkant betrokken wordt in deze situaties.

Om dit te bewerkstelligen is ingezet op een goede en nauwe samenwerking met de opgaben, die met eventuele Bibob toetsingen te maken hebben of kunnen hebben. Tevens vindt er iedere maand een plenaire presentatie plaats over weerbaarheid en de Wet Bibob tijdens de eed en belofte voor nieuwe medewerkers.

In 2024 is gestart met het herijken van de beleidsregel voor de Wet Bibob. De huidige beleidsregel stamt uit 2021² en is aan vernieuwing toe. Om te komen tot een organisatiebreed gedragen beleidsregel zijn er werkgroepen georganiseerd met betrokken opgaveteams vanuit de provincie en omgevingsdiensten met als doel het ophalen van informatie vanuit diverse invalshoeken. De vernieuwde beleidsregel zal naar verwachting aan GS worden aangeboden in 2025.

2. <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR662905/1>

Conform de Algemene verordening gegevensbescherming (Avg) dient er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) plaats te vinden, indien persoonsgegevens worden verwerkt, waarbij er sprake is van een hoog privacy risico. Een DPIA is een instrument om vooraf de privacy risico's in kaart te brengen, zodat de organisatie maatregelen kan nemen om deze risico's te verkleinen. Aangezien het team Bibob werkt met onder andere gegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen zijn wij in samenwerking met een externe partij bezig met het opstellen van DPIA's. De DPIA's zullen naar verwachting begin 2025 afgerond worden.

5. Samenwerking met de Omgevingsdiensten

In 2024 heeft geregeld overleg plaatsgevonden met de Omgevingsdiensten. Vanuit de Omgevingsdiensten is het verzoek naar voren gekomen om te zorgen voor een betere samenwerking met de provincie en tussen de Omgevingsdiensten onderling. Daarnaast is er ook een wens tot meer kennisdeling geuit. Daarnaast zullen de Omgevingsdiensten nauw betrokken worden bij de herijking van het Bibob beleid. Er zal worden ingezet op het benoemen van risicobranches om hier gezamenlijk een aanpak voor af te spreken. Op deze manier wordt getracht de uitvoering van het beleid voor de Omgevingsdiensten te uniformeren, zodat er geen ruimte zit in het Bibob beleid waar de criminele organisaties handig gebruik van kunnen maken. Ook is team Bibob sinds 2024 direct betrokken bij de aanvang van het opstellen van de jaarlijkse werkplannen van de Omgevingsdiensten, op basis waarvan hen de opdrachten worden verstrekt. Op deze wijze kan het team Bibob een rol spelen in het maken van afspraken omtrent het toepassen van de Wet Bibob en de periodieke verantwoording over de Bibob onderzoeken.

In begin 2024 is de provincie samen met de DCMR een groot Bibob-onderzoek gestart naar een bedrijf in de haven van Rotterdam. Gezien de omvang van dit onderzoek was het niet mogelijk om dit als DCMR zelfstandig uit te voeren. Derhalve is besloten dat de provincie haar eigen Bibob-onderzoekers aanlevert op detachingsbasis die mee kunnen helpen met het Bibob-onderzoek. Naar verwachting zal het onderzoek in 2025 worden afgerond. Het is voor het eerst dat de provincie eigen medewerkers detacheert aan omgevingsdiensten. Tot dusver bevalt deze samenwerkingsconstructie waardoor in de toekomst wellicht ook op vergelijkbare basis samengewerkt kan worden met andere omgevingsdiensten. Voor 2024 wil team Bibob nog meer de samenwerking binnen de organisatie opzoeken, om zo ook gericht c.q. vanuit signalen uit de organisatie een Bibob-onderzoek te starten.

6. Samenwerking met andere provincies

Vanuit team Bibob wordt actief deelgenomen aan diverse landelijke overlegstructuren. Tijdens deze overleggen wordt er kennis en ervaringen gedeeld en is er ruimte om met elkaar van gedachten te wisselen over specifieke Bibob vraagstukken. Vanuit deze overleggen is ook de wens geuit om als provincies uniformer te werk te gaan om zo meer als één overheid te opereren.

Daarnaast is er in 2024 een kennissessie mede-georganiseerd door de provincie in het Provinciehuis op het gebied van bovengemeentelijke Bibob-capaciteit tussen verschillende overheden. In 2025 zal er meer aandacht worden besteed aan dit thema.

7. Samenwerking met de gemeenten

Gemeenten geven blijk van de urgentie om in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit meer met elkaar samen te werken. Daarnaast hebben de (kleinere) gemeenten aangegeven meer kennis over de inzet van de Wet Bibob te willen ontwikkelen. In samenwerking met het RIEC Den Haag en RIEC Rotterdam wil de provincie een veel duidelijker rol in advisering innemen richting de gemeenten.

In enkele regio's zijn er opschalingen geweest in samenwerkingen waarbij meerdere overheden samenwerkingen in grotere Bibob-teams aangaan om onderzoeken beter te kunnen uitvoeren waar daar behoefte naar is. De samenwerking vindt momenteel plaats in RIEC verband, via meerdere (kleinere) gemeenten of met een provincie als facilitator. Deze opschaling

is doeltreffend, want je creëert specifieke Bibob-kennis en kan onderzoeken uitvoeren daar waar de behoefte is. Echter is zo'n samenwerkingsconstructie ook zeer complex. Mede vanwege het feit dat je niet zomaar Bibob-gegevens mag delen met andere instanties dan waar deze zijn Bibob-onderzoeken zijn ingediend. In 2025 zoekt de provincie in samenwerking met beide RIEC's uit waar behoefte aan is in de regio Zuid-Holland.

8. Belangrijke ontwikkelingen in 2024

Naar aanleiding van wijzigingen in de wet Bibob, is er bij ministeriële regeling een nieuw Bibob-formulier vastgesteld. Om het Bibob-vragenformulier begrijpelijker en beter leesbaar te maken is de keuze gemaakt om de vernieuwde regeling te herschrijven naar B1-taalniveau. Daarnaast is in de nieuwe regeling het financieel onderzoek in het Bibob-vragenformulier uitgebreid met vragen over de herkomst van financiering. De provincie heeft besloten om het vernieuwde formulier over te nemen en te gebruiken in de Bibob-onderzoeken vanaf moment van invoering. Momenteel kan het formulier niet als E-formulier worden ingevoerd vanwege beperkingen in het IT-systeem. Het nieuwe formulier is simpelweg te omvangrijk om aan te passen in het huidige IT-beheersysteem. Derhalve wordt het formulier voornamelijk via email of per post verstrekt aan de te onderzoeken partij. Ook is het formulier voorleesbaar. Het verstrekken van documentatie per post blijft een wettelijke verplichting.

In 2024 is de provincie meer gevraagd om samenwerkingen aan te gaan of uit te breiden met ketenpartners zoals beide RIEC's en de omgevingsdienst DCMR. Momenteel hebben deze samenwerkingsvormen een tijdelijk karakter. In overleg met de ketenpartners wordt momenteel gekeken naar mogelijkheden om deze samenwerkingen een meer structurele basis te geven indien nodig.

9. Conclusies

De Bibob procedure krijgt binnen de provincie steeds meer draagvlak, mede door het onder de aandacht (blijven) brengen van de mogelijkheden van de Wet Bibob binnen de organisatie en het onderbrengen in de werkprocessen.

De ontwikkeling van het takenpakket van het Bibob-team groeit naarmate de bekendheid toeneemt. Gelukkig is het aantal situaties met serieuze bedenkingen – zoals verwacht – klein, maar zij zijn ernstig genoeg om alert te blijven voor de gevaren die met de Wet Bibob kunnen worden bestreden.

10. Vervolgacties in 2025

Het blijft van groot belang het Bibob onderzoek als instrument te blijven promoten en te stimuleren. Door zorg te dragen aan de voorkant betrokken te worden bij het opstellen van subsidieregelingen, aanbestedingen of vastgoedovereenkomsten is het voor eenieder binnen de organisatie duidelijk of en zo ja wanneer een Bibob onderzoek gewenst of opportuun is. Hierbij is eveneens de inbreng van Gedeputeerden zeer wenselijk. Op deze manier wordt ook vanuit bestuurlijke zijde het belang van het doen van Bibob onderzoeken benadrukt.

Voor 2025 wil team Bibob nog meer de samenwerking binnen de organisatie opzoeken om zo ook gericht c.q. vanuit signalen uit de organisatie een Bibob-onderzoek te starten. De beleidsregel wordt derhalve met meer samenwerking binnen de organisatie gecreëerd, zodat er meer draagvlak zal zijn bij de uitvoering van de vernieuwde beleidsregel.

Daarnaast zal er in 2025 intensiever worden samengewerkt met ketenpartners RIEC Den Haag, RIEC Rotterdam en de omgevingsdiensten. In 2024 zijn er reeds intensieve samenwerkingen geweest op detacheringsbasis bij het RIEC Den Haag en bij de DCMR. In 2025 willen we deze intensievere samenwerkingen uitbreiden en een meer structureel karakter geven zodat we samenwerkingen aan kunnen gaan die meer continuïteit bieden op de lange termijn. We volgen hierbij de ontwikkelingen bij andere provincies, gemeenten en RIEC's in het land op de voet en implementeren verbeteringen vanuit die ontwikkelingen waar handig bij onze eigen organisatie.